

POLJE IN TRAVNIK

Letošnji januar je bil v vremenskem oziru nekam nenavaden. Prva polovica je bila hladna, čisto zimska, v drugi se je pa začelo vreme spreminjati in proti koncu meseca je pritisnila odjuga, ki je pobrala sneg. Zadnje dni smo imeli pravcato spomladansko vreme. Raztopljeni sneg in močni nalivi so zmočili in razmehčali zemljo tako, da takoj še ni mogoče misliti na njeno obdelovanje.

Letošnja topla zima ni ugodna za posevke. Rastline in zemlja bi morali sedaj počivati, da si naberejo dovolj sil za spomladansko rast. Tudi zemlja v odprtih brazdah bo slabo premrznila in nam bo povzročila veliko več dela pri spomladanski obdelavi. Verjetno pa je, da bo v februarju pritisnil hujši mraz in da bo zapadel sneg. Če bo zapadlo malo snega na mokro zemljo, se lahko napravi na oziminah ledena skorja, ki bo posebno škodovala letošnjim bujnim posevkom. Če bi se to zgodilo, moramo posevke gaziti z živino in potresati sneg s sajamji ali s pepelom. Skrbeti moramo nadalje tudi zato, da ne bo zastajala voda na njivah in v jarkih, katere moramo večkrat očistiti in poglobiti, da se voda z njiv kolikor mogoče hitro odteka.

V žitnici in kaščah bomo očistili na mlinih žitne zaloge in luščili koruzo. V februarju moramo pripraviti oves za seme, da ga v začetku marca že posejemo, če bo za to ugodno vreme, ker rano sejan oves daje boljše in zanesljivejše pridelke od pozno sejanega. Če smo imeli lani na ovsu prašno snet, moramo seme pred setvijo razkužiti. Priporočljivo je mokro razkuževanje z uspulonom ali pa suho razkuževanje s tilantinom. Začnimo tudi pripravljati semensko koruzo. Oluščiti je le one storže za seme, ki nimajo pri domači koruzi manj ko 12 in ne več od 16 vrst. Pri tem pa je treba gledati še na to, da imajo storži po možnosti izporedne in ne zasukanе vrste. Zaradi izenačenja moči na kaljivost, naj se najprej oluščijo zrna na 2 prsta od zgoraj in potem na 2 prsta od spodaj na storžu. Nato oluščimo zrna na sredini storža, ki jih uporabljamo za seme, dočim zrnje s spodnjega in

zgornjega dela uporabljamo le za človeško prehrano ali živalsko krmo.

Krompir je za naše posestnike najvažnejši pridelek; zato ga je treba pozimi večkrat pregledati in če se pokaže gniloba, prebrati in gnile krompirje takoj odstraniti iz kleti. Da ostanejo kleti primerno tople, jih je treba v lepem vremenu odpirati in zračiti. Najprimernejša temperatura v kleti je 4 do 6 stopinj C.

Poljsko delo bo počivalo tja do konca februarja. Če imamo polna gnojlišča, vozimo gnoj na njive v velike kupe, 1 in pol do 2 m visoke, katere dobro stlačimo in pokrijemo z zemljo, da nam najredilnejše snovi ne izhlapijo. Na onih njivah, kjer nameravamo sejati deteljo trosimo apneni prah, ker je dognano, da deteljlišča brez apna ne morejo dobro uspevati. Da kolikor mogoče zavarujemo naša žita pred napadom rje, je neobhodno potrebno, da v tem času iztrebimo iz bližine njiv češmin in trnjevo krhliko; na teh rastlinah namreč prezimijo zimске trosi progaste rje in trosi kronaste rje na ovsu. Ta čas je zelo primeren za trebljenje tega grmičevja, od katerega nimamo itak nobenih koristi, dočim pa je dokazano, da na teh rastlinah prezimujejo trosi rje, katere veter poleti prenaša na žitna polja in žita okuži s to boleznijo.

Preskrbimo si umetna gnojila kakor kalijevo sol, amonijev sulfat in rudninski superfosfat za okopavine in žita. Pustimo nekaj lepih korenin krmске pese, repe in korenja za seme, ker bo to seme težko dobiti.

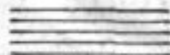
V tem mesecu je še največ časa za razna dela na travnikih, ki jih je treba oskrbovati kakor njive, če hočemo doseči bogate košnje. Z grmovjem in nepotrebnim drevjem razrašena travlišča sedaj očistimo, izkopljemo posekane šture in grmovja s koreninami vred, kamenje izrujemo in ga odstranimo. Kjer po takem delu nastanejo pleše, prazni prostori brez trave, tja navozimo zemlje in komposta ter prostor zasejemo s travno mešanico. Vse travnike, zlasti pa mahovite, prevlečemo s travniško brano, da razirgamo travno rušo, izrujemo mah in uničimo

ostali plevel. Mah, izruvano rušo ter ostanke listja in gnoja pograbimo z železnimi grabljami, spravimo na primerne prostoru v kupe ter napravimo kompost. Nikar pa grabljinja sežgati, ker ga je škoda, saj se da iz njega napraviti prav dober mešanec (kompost). Tudi za gnojenje je še čas, dokler travniki ne ozelene. Kjer primanjkuje apna, ga še sedaj lahko potrosimo. Tudi kostna moka bo še zalegla. Kompost, če je

dobro vdelan, koristi, naj ga trosimo kadar koli. Za hlevski gnoj pa je že nekoliko prepozno; moral bi že jeseni priti na travišče. Če imamo gnojnične jame polne, gnojnice že sedaj lahko razvozimo; še bolje pa je z njo počakati na marec, preden bo trava začela odganjati. S takimi deli na traviščih bomo znatno zvišali pridelek krme in naš trud bo poplačan z bogatimi košnjami. Skrbite torej za svoje travaške!

ŽIVINOREJA

V zadnjih zimskih mesecih, ko se že močno krčijo zaloge krme, moramo še posebno skrbeti, da je živina primerno krmljena in da uporabo krmil gospodarsko uredimo. Prav posebno skrb je treba posvetiti mladim, razvijajočim plemenskim živalim, da dobijo potrebno in zadostno krmo. Zpomnimo si, da se telo mlade živine razvija, raste, zato potrebuje potrebne snovi, ki jih dajemo v obliki dobre tečne krme. Slabo krmljenje in nezadostno, se kmalu maščuje nad lastnikom samim. Taka žival nima prave mesarske, še manj pa plemenske vrednosti. Za krmo goveda izkoristimo vse, kar se le da kot krma uporabiti.

Hlevi in živina naj se redno čistijo, saj je snaga pol zdravja. Lepe, sončne dneve izkoristimo za sprehajanje živine.

Odrasle svinje lahko krmimo, če nam primanjkuje pese in druge svinjske krme, s suho pesno cimo, suho zrezano deteljo; seveda ne samo, ampak pomešano z ostalo svinjsko krmo. Pitanjci naj se čimprej dopitajo. Plemenskim svinjam in odstavljenim pujskom podajmo nekoliko klajnega apna. — Svinjak naj bo vedno suh, čist, zračen in enakomerno topel.

Kokoši moramo primerno krmiti, da nam bodo kaj več nesle. Posebno potrebujejo beljakovinske krme in raznih zelenjadnih odpadkov. Ker bomo v začetku marca posadili, moramo odbrati peteline in kokoši, katerih jajca bomo uporabljali za valjenje. Za valjenje bomo odbrali jajca tistih kokoši, ki so zdrave, primerno težke, najboljše nesnice in imajo primerno težo jajc 53 do 65 g. Tudi najboljše peteline izberemo za parenje z izbranimi kokošmi.

Kakšno mleko nam največ koristi?

II.

Kdor pozna gosp. razmere omenjenih držav, mu je to dejstvo razumljivo, drugim pa se zdi zadeva čudna in nerazumljiva: kako bi utegnilo biti mlekarstvo taka zlata jama?

Niso pa kmetovalci omenjenih držav prišli kar tako v ta ugoden gospodarski položaj. Tudi tu ni bilo v začetku kmetom vse z rožicami postlano. Tudi tu so bili kmetje, ki so imeli malo zemlje kakor pri nas. Malih posestev tudi ni primanjkovalo. Ponekod je primanjkovalo plodne zemlje zaradi pregeste naseljenosti, drugod zopet pretežno gorski predeli onemogočajo smotno izkoriščanje zemlje za poljedelstvo. Zato so se morali ljudje pričeti bolj ukvarjati z živinorejo, predvsem z rejo goved ter proizvodnjo mleka. Število krav na posameznih posestvih je tudi tu bilo nizko. Niso bili redki posestniki, ki so imeli le eno ali dve kravi. Zaradi razvijajočega se mlekarstva so si pričeli ti in oni posestniki z več kravami polagoma nadomeščati njive in polja, ki so jih prej morali uporabljati za pridelovanje žit in drugih kulturnih rastlin. Krave so tako pričele vzdrževati številne družine, one so postale hraniteljice družin in posestev, ker se je mleko lahko prodalo ali pa dobičkanosno predelovalo v mlečne izdelke. Z izkupičkom za mleko in mlečne izdelke je pričel prihajati stalno denar v hišo. Kmetovalci so zaradi tega pričeli posvečati krmiljenju in negi krav več pažnje in uporabljati svoje njive za pridelovanje krme za živino. S tem so bili položeni temelji gospodarskemu razvoju mlečne industrije, ki je mlekarstvo izpopolnila v pravo dobičkanosno vejo narodnega gospodarstva.

Pa tudi v drugih državah, ki so hotele sebi in svojim državljanom dobro, se je pričelo pospeševati mlekarstvo. Uspehi pospeševalnega dela so bili seveda povsod različni. Toda kljub temu drži dejstvo, da je mleko rešilo mnogo družin popolnega propada. Brez mleka bi te družine morale priti na beraško palico, ker so imele ali pa še imajo tako malo zemlje, da jim to, kar jim je borna zemlja rodila, ni zadostovalo za vzdrževanje lastne družine. Ali mleko jih je rešilo in mnogo jih še danes rešuje. Male družine, ki so v začetku imele samo eno kravo, so si z varčevanjem prištedile toliko, da so mogle po-

večati število krav, si vzeti v najem ali dokupiti zemljišče, si s tem svoje dohodke ustaliti in blagostanje izboljšati. Z izboljšanjem gospodarskega stanja posameznikov se je naselilo med narod zadovoljstvo ter rastle blagostanje pokraj in države. Mleko in mlečni izdelki so tudi za časa gospodarskih kriz imeli primerno

ceno. Nikdar niso gospodarske krizeogle tako prizadeti živinorejsko-mlekarske kraje kakor kraje z razvitim poljedelstvom in vrtinarstvom. To ni bil samo goli slučaj, ampak posledica dejstva, da so se mleko in mlečni izdelki povsod trošili v znatni količini, ne oziraje se na obstoječo gospodarsko krizo.

PRI ČEBELICAH

V čebelnih družinah se začenja od sedanjem topljem vremenu polagoma razvijati novo življenje. Ob lepih, toplih in sončnih dneh se čebele trebijo. Blato, ki se jim je nabralo v debelem črevesu in so ga v mrzlem vremenu zadržavale, morajo čimprej izločiti, da se jim blatnik ne vname in povzroči griže. Letošnjo zimo smo se upravičeno bali dolge in mrzle zime, ki ne bi dovolila čebelam trebljenja, ker so marsikje ostale družine na hojevem medu. Ta med prav rad povzroča grižo, če se živalca ne more otrebiti. Sedaj je ta nevarnost minila.

Toplo vreme pa, posebno če bi dalj časa trajalo, lahko povzroči drugo nevarnost. Matice začno namreč močneje zalegati. Skrb za zalego silijo čebele na prosto po obnožino in po vodo. Vsako zgodnje zaleganje ponavadi družine zelo oslabi. Vreme je še hladno in skrajno nestanovitno in čebele ostajajo v množicah zunaj ter so izgubljene, ker popadajo na tla, otrpnejo in kmalu poginejo. Čebelarji se zato zgodnjega zaleganja ne veselimo, toda pomagati se ne da veliko.

Kakor hitro se pojavi v panjih nova zalega, je za njen razvoj bistvene važnosti, da je v panjih dovolj toplo. Zalega se namreč more normalno razvijati le, če je v gnezdu 35° C toplote. Zato je sedaj treba panje toplo odeti, da opaž in odeja pomaga ohranjati v panju toploto. Ako bo pa — kar je nevarno — nastopil v teku februarja ali še marca hujši mrz, je zalega v nevarnosti, da se prehladi in odmrije, posebno če bi bila že na več satih. Druge pomoči ni kot dobra odeja in dovolj dober čebelnjak, skozi katerega ne vlečejo mrzli vetrovi.

Letošnjo zimo je posebno važno vprašanje zimske zaloge. Čebele so jeseni ostale večidel na prepričli zalogi, ker je ajda lansko jesen domala čisto odpovedala. Prva skrb čebelarjeva bodi, da vse stori, da mu družine sedaj ne bodo umirale od lakote. Kdor ima kaj hrane, ki jo ni več mogel dodati pred božičem, naj gleda, da bo družine čimprej vsaj za silo dokrmil.

Čebelarje tudi opozarjamo, naj podprejo prizadevanje oblasti in Čebelarkega društva ter z vneto začno pripravljati in izdelovati kranjčice po vzorcih, ki jih ima na razpolago Čebelarstvo društvo v Ljubljani. Zlasti mladina po kmetih naj se spet loti čebelarjenja s kranjčiči, ki je preprosto in bo postalo kmalu zelo dobičkanosno. Kajti povpraševanje po živih čebelah bo po končani vojni zelo živahno in se bodo pravilno izdelani in po meri narejeni obljudeni kranjčiči prav dobro prodajali. Zahtevajte od svoje čebelarke podružnice, naj si pri osrednjem društvu preskrbi kranjčičev, po katerih bo mogoče te panjčice pravilno izdelati.

Sedaj ko še ni toliko drugega dela, je tudi čas vzeti v roke kakšno čebelarstvo strokovno knjigo in se pripraviti na bodočo čebelorejo, ki naj spet postane pomembna gospodarska panoga na naših kmečkih domovih. Brez zadošne teoretične podlage seveda ni mogoče uspešno čebelariti. Zato knjigo v roke! Videli boste, kako je čebelarstvo zanimiva, koristna in tudi dobičkanosna panoga; poleg tega je pa z tudi toliko duhovnega užitka, ki je zlasti v sedanjih časih velikega pomena, da se bo vsak rad začel ukvarjati s čebelami in da bo okrog naših domačij in zapuščenih čebelnjakov spet začelo prijetno šumeti.

VINOGRAD

V mesecu februarju opravljamo razna zimska dela v vinogradu, rigolamo, prevajamo zemljo in gnoj. V teku meseca bomo pričeli, ako nam bo vreme dopuščalo, že s prvimi pomladanskimi deli; lahko že režemo, postavljamo kolje ali pričnemo s prvo kopjo v vinogradu, ako nismo izvršili globoke zimske kopji že jeseni.

Ako potrebujemo iz vinograda cepiče, jih bomo narezali, preden pričnemo z rezjo. Cepiče naj reže le trsne rezi vešč delavec, da nam pri tem ne pokvari trsa za poznejšo pravilno rez.

Z rezjo v vinogradu se ne bomo preneglivali. Zarenkrat je rožje na trsih dobro prezimilo. Vendar ne vemo, ali nam fe-

bruar še ne prinese hudega mraza. Zato bomo začeli z rezjo šele v drugi polovici ali proti koncu meseca. Nevarno je namreč, da bi očesa na obrezanih trsih še trpela zaradi mraza, ako bi jih obrezali prezgodaj.

Ako ne bo še kakšne posebne kvare na trsih, bomo rezali letos normalno. Z rezjo začnemo pri starejših, že rodnih trsih in končamo pri mladih. Lani posajeno trsje, ki smo ga morali jeseni zagniti, bomo pred rezjo tudi odgrnili. Ni pravilno, ako režemo vse trse po stanju in moči trsa enako, ne glede na sorto in podlago, vendar pri mešanih nasadih pogosto ne gre drugače. Ako imamo po sortah urejen vinograd, bomo rezali posamezne sorte tako, kakor je njihovi rodovitosti, zorenju grozda in moči posameznega trsa najbolj primerno. Pri načinu rezi, ali režemo trse na reznike ali na kratko, oziroma na šparone ali na dolgo, naj bo merodajna razen moči trsa predvsem sorta, pa tudi podlaga, na kateri je sorta cepljena. Le tako dosežemo primerno rodovitnost, ne oslabimo preveč trsa in dosežemo primerno kvaliteto pridelka.

Istočasno z rezjo bomo trse očistili. Očistimo s trsov predvsem skorjo, ki se je pričela od lesa luščiti, pa tudi vse štelje, ki so ostali na trsu od rezi v prejšnjih letih. Vsi ti odmrli deli trsa nudijo samo varno zavetje raznim škodljivcem vinske trte, koristi pa nimamo od njih nobene. Ako nimamo za snaženje trsa posebnih žičnatih ščetk, si pomagamo lahko kar z roko in s škarkjami.

Obenem z rezjo odstranimo na trsu tudi rosne korenine, ako tega dela ne opravljamo skupno z zimsko kopjo. Odstraniti moramo rosne korenine na vsak način vsako

leto, ker bi se drugače razvile premočno na škodo glavnih korenin trsa, ki pričnejo zaradi tega pešati in počasi odmirati.

Ko smo z rezjo končali, lahko pričnemo z uravnavanjem in nameščanjem kolj v vinogradih. Tudi to delo opravljamo ponekod skupno s prvo kopjo. Bolje pa je, da ga opravljamo posebej, ker ga bomo opravili bolj vestno in bomo obenem dosegli, da bo prišlo kolje, z njim pa tudi trsje v vrsto. Tako bo dobil časoma vinograd boljše zunanje lice, posamezni trsi bodo lepo v vrsti in bodo dobili dovolj zraka in svetlobe, kar je za njihovo dobro uspevanje neobhodno potrebno.

Vsako leto moramo nadomestiti del kolja v vinogradu, ki je postalo prekratko. Najbolje je, da damo novo kolje skupaj na eno parcelo, kjer zakoličimo vinograd popolnoma znova. Staro, a še dobro kolje pa porabimo na drugih parcelah, kjer so postali posamezni kolji nerabni. Tako imamo v posameznih delih vinograda bolj enotno kolje. Novo kolje bomo tudi primerno prepojili. Sveže kolje prepojimo najbolj, da ga namočimo v 5% raztopini modre galice, suho pa, ako ga kuhamo v katranu ali karbolineju. S katranom prepojeno kolje damo lahko v vinograd, čim je suho, s karbolinejem prepojeno pa šele po preteku enega leta. Mladim, še nerodovitim trsom lahko damo s karbolinejem napojeno kolje tudi prej, ker ni nevarnosti, da bi dobilo grozde duh od karbolineja.

Ko smo opravili prvo pomladansko delo v vinogradu, pričnemo s prvo kopjo. Ako pa smo izvršili jeseni globoko zimsko kop, počakamo z njo sedaj, povežemo pa še šparone.

Vinska klet

Ako v kleti še nismo pretočili vina prvič, ga moramo pretočiti najkasneje v februarju. Ker se prične v marec že močno dvigati toplota, postajajo toplejše tudi kleti. Zato je nevarnost, da se prično razkrajati drože v vinih. Zaradi večje topline bi se utegnile dvigniti drože v vinih in bi postala vina ponovno motna. Pred pretakanjem moramo ugotoviti, če vino ne rjavi. Če vino rjavi, ga moramo popreje, to je pred pretakanjem ozdraviti. V ta namen moramo vino bisulfirati. Vzamemo ga vsak hl vina okrog 6 gr kalijevega metabisulfita. Odmerjeno količino bisulfita raztopimo v steklenici vina in raztopino vlijemo v sod in vino v sodu premešamo. Po preteku enega tedna vino lahko pretočimo in bomo ugotovili, da na zraku ne bo več rjavelo. Pri pretakanju pazimo, da bodo škafi, lakovnica, sodi in pipe in vse, kar pride v dotiko z vinom, čisto. Čim se zunaj toplota dvigne tako, da je

enaka v kleti zaželeni, to je okoli 10 stopinj, bomo klet temeljito prezračili. Nadvse važno je namreč, da imamo v kleti svež in čist zrak. Zatohel zrak vpliva v veliki meri slabo na razvoj vina.

Nadalje bomo skrbeli, posebno pri dvigu topline v kleti, da bodo sodi stalno dopolnjeni, pa tudi, da bo v kleti in pri sodih stalno snaga in čistoča.

Nasveti za dom

Ščetko za loščenje čevljev moraš od časa do časa izmiti v vodi, v kateri si raztopila nekoliko sode. Tako je loščenje mnogo lažje in uspešnejše.

Izvlčki. Arnika, Hoffmannove kapljice, encijan, borovnice, rožmarin, janež, brinje, kolmež, rutica, pelin, steznik, sivka, gozdni koren, špajka, kafri špirit, metin špirit, smetljika, jaščarica,